

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/form/r24296355425,ROGOWSKI-Franciszek-Ksawery.html>
2023-03-21, 18:51

ROGOWSKI Franciszek Ksawery

Osoba

ROGOWSKI Franciszek Ksawery

Urodzony

1891

Zmarł

1968

Opis

działacz niepodległościowy, oficer zawodowy, kpt. WP.

Ur. 1 XII w Trzemesznie, ojciec Stanisław, matka Franciszka z d. Nowaczyk. Maturę uzyskał w Gnieźnie. W 1908 r., jako uczeń wstąpił do Zrzeszenia Kupiectwa Polskiego w Inowrocławiu oraz Tow. Gimn. „Sokół”. W połowie X 1913 r. wcielony do armii niem. (2 Pułk Grenadierów Gwardii w Szczecinie). Od VII 1914 r. stacjonował z oddziałem nad granicą belgijską, a od 20 V 1915 r. walczył na froncie litewskim (rejon Szawle). 1 VI t.r. ciężko ranny. Hospitalizowany w szpitalach w Tylży i Białogardzie. Następnie przeniesiony do baonu zapasowego 2 PGGw. w Szczecinie.

W poł. 1916 r. awansowany na kpr. Z pocz. IX 1916 r. przeniesiony do służby garnizonowej w niem. misji wojskowej w Konstantynopolu. Od 14 IX

skierowany do oddz. eskortującego transporty dla żołnierzy walczących w Mezopotamii i Egipcie. Na przeł. X i XI 1918 r. otrzymał urlop. Przyjechał do Inowrocławia, gdzie wstąpił do Tajnego Kom. Wojsk. Sformował 40 osob. oddz. powstańczy uczestniczący w zdobywaniu niem. magazynów. W III 1919 r. skierowany na kurs oficerski w Gnieźnie. W lipcu na własną prośbę przeniesiono go do 5 Pułku Strz. Wlkp. Tam dowodził 7 kp. w 2 baonie i awansował na ppor. (1 XI 1919 r.). Uczestniczył w walkach nad Berezyną, odsieczy Lwowa i rewindykacji Pomorza na linii: Nakło, Mrocza, Sępólno Kraj., Chojnice.

W kwietniu 1924 r. awansowany na kpt. (59 PP). W V 1929 r. został of. placowym garnizonu inowrocławskiego. W 1932 r. przeszedł do służby w Pow. Kom. Uzup. w Inowrocławiu. Działal. społ. w LOPP i Komitecie Hon. Bud Lotniska. W 1932 r. przeniesiony na równorzędną funkcję do Włocławka. Pracował tam do wybuchu II woj. św. 19 września wraz z innymi prac. dostał się do niewoli niem.

Z pocz. VI 1940 r. znalazł się w Oflagu Woldenberg II C. Z przyczyn zdrowotnych trafił do szpitala w Stargardzie Szcz., skąd został przetransportowany do obozów w Sandbostel i Lubece. Tam oswobodzony przez armię brytyjską.

25 V 1946 r. wrócił do kraju. Zgłosił się do PKU we Włocławku, jednak decyzją komisji lek. skierowany został na emeryturę. Z powodu utraty wojsk. uprawnień emeryt. pracował kolejno w: GS SCh, Zw. Restauratorów Prywatnych, Hurtowni „Centrogal”, Klubie Sportowym „Włocławianka”. Wstąpił do PPS. W 1948 r. po weryfikacji skreślony z jej członków. Od 1965 r. na emeryturze cywilnej. Zm. 9 VI 1968 r. we Włocławku. Odznaczenia: Krzyż Wal., Krzyż Zasługi, Wlkp. Krzyż Powstańczy, Medal Żelazny Półksiężyc, Srebrna Odzn. LOPP. Od 1925 r. żonaty z Jadwigą Mikołajczak, miał 3 dzieci. Opublikował wspomnienia w wojny bolszewickiej.

Bibliografia

G. Roczek, Rogowski Franciszek Ksawery (1891-1968), (w:) Słownik biograficzny powstańców wielkopolskich 1918-1919, red. A. Czubiński, B. Polak, Poznań 2002, s. 307; J. Karwat, Rogowski Franciszek Ksawery (1891-1968), (w:) J. Karwat, Ziemia Gnieźnieńska w Powstaniu Wielkopolskim 1918/1919. Wybrane aspekty z perspektywy 100 lat, red. G. Musidlak, Gniezno 2018, s. 253-254.

Autor wpisu
Janusz Karwat